

אָבּוּא בֵּיתֶךָ בְּעוֹלוֹת / תהילים פרק ס"ו

שאול יונתן וינגורט

ה' נורא עלילה על בני אדם, והגויים בתחילה מסתפקים בזה שהם שמים כבוד תהילתו, ואומרים לו מה נוראים מעשיו. ואולם, הם יכולים להצטרף אלינו, לברך את ה' ולהשמיץ קול תהילתו, שכן אנחנו קוראים לה' כאשר צר לנו, הוא מושיע אותנו ואנחנו מקריבים לו קרבנות.

(א) לְמִנְצַח שִׁיר מְזֻמָּר	עֵינָיו בְּגוֹיִם תַּצְפִּינָה,	(יג) אָבּוּא בֵּיתֶךָ בְּעוֹלוֹת, אֲשֶׁלֶם לָךְ נְדָרִי.
הֲרִיעוּ לֹא־לֵהִים כָּל הָאָרֶץ.	הַסּוֹדֵרִים אֶל (יִדְמוּ) וְדוֹמוּ לָמוֹ.	(יד) אֲשֶׁר פָּצוּ שְׁפָתַי, וְדַבַּר פִּי בָצַר לִי.
(ב) זָמְרוּ כְבוֹד שְׁמוֹ, שִׁמּוֹ כְבוֹד תְּהִלָּתוֹ.	סֵלָה.	(טו) עֲלוֹת מַחִים אֲעֲלֶה לָּךְ, עִם קִטְרֹת אֵילִים,
(ג) אָמְרוּ לֹא־לֵהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ,	(ח) בְּרַבּוֹ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ,	אֲעִשֶׂה בְּקֶדֶר עִם עֲתוּדִים.
בְּרַב עֶזְךָ יִבְחָשׁוּ לָךְ אֵיבֶיךָ.	וְהִשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ.	סֵלָה.
(ד) כָּל הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ וְיִזְמְרוּ לָךְ,	(ט) הִשָּׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים,	(טז) לָבוֹ שְׁמֵנוּ וְאִסְפְּרָה כָּל יִרְאֵי אֱלֹהִים, אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי.
יִזְמְרוּ שְׁמֶךָ.	וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רִגְלָנוּ.	(יז) אֵלֵינוּ פִּי קָרָאתִי, וְרוֹמֵם תַּחַת לְשׁוֹנִי.
סֵלָה.	(י) כִּי בַחֲנֻתֵנוּ אֱלֹהִים,	(יח) אֲנֹן אִם רָאִיתִי בְּלִבִּי,
(ה) לָבוֹ וְרָאוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים,	צִרְפָּתְנוּ בְּצֶרֶךְ בָּסָף.	לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנִי.
נּוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם.	(יא) הִבָּאתֵנוּ בְּמִצְדָּה,	(יט) אֲבָן שְׁמַע אֱלֹהִים,
(ו) הִפְךָ יָם לִיבְשָׁה, בְּנֶהֱרַר יַעֲבְרוּ בְּרִגְלֵךְ,	שְׁמַת מוֹעֵקָה בְּמִתְנִינוּ.	הַקָּשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלָתִי.
שָׁם נִשְׁמָחָה בּוֹ.	(יב) הִרְבַּבְתָּ אֲנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ,	(כ) בְּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא הִסִּיר תַּפְלָתִי וְחִסְדּוֹ מֵאֵתִי.
(ז) מִשָּׁל בְּגִבּוֹרָתוֹ עוֹלָם,	בָּאֵנוּ בָּאֵשׁ וּבַמֵּיִם,	
	וְתוֹצִיאֵנוּ לְרוֹיָה.	

האם ניתן להצביע על משורר המזמור? ועל ההקשר בו הוא נאמר?

מתוך עיון במזמור ובמילותיו נראה שיש לענות על שאלות אלו.

החלק הראשון במזמור (א"ו. 56 מילים) נחלק לשנים, ובסופו של כל חלק נמצאת המילה: סֵלָה. תחילה (א"ד. 28

מזמור זה, והבא אחריו, חריגות בין הכותרות של המזמורים סביבם.

כל המזמורים ממזמור נ"א ועד ע' כוללים בכותרת את המילה "לדוד", ואילו שני המזמורים הללו אינם משוייכים בכותרת לדוד, אלא: לְמִנְצַח שִׁיר מְזֻמָּר וּלְמִנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמָּר שִׁיר. דבר נוסף מאפיין את המזמורים הללו, שיש בהם פניה לעמים.

כותרת

תהלתו. ישנו תיאור של הצלה שהיתה לנו, לעם ישראל: השם נפשונו בחיים, ולא נתן למוט רגלנו. כי בחנתנו (=זיקקת אותנו) אֱלֹהִים, צרפתנו כצרף כסף. הבאתנו במצודה (=ברשת), שמת מועקה (=כבלים מעיקים) במתנינו. הרכבת אנוש לראשנו (=עלינו), באנו באש ובמים, ותוציאנו לרויה (=למנוחה). כתולדה מהצלה זו, ישנו תיאור של הקרבת קרבנות רבים, ותשלום נדרים: אבוא ביתך בעולות, אשלם לך נדרי. אשר פצו שפתי, ודבר פי בצר לי. עלות מחים (=שמינים) אעלה לך, עם קטרת (=הקטרת) אילים, אעשה בקר עם עתודים (=צאן).

נראה, כי יש כאן ניגוד בין הגויים לבנינו. בעוד הגויים רק מזמרים לה' ומשתחווים לו כאשר הם רואים את גדולתו, היהודים נודרים נדרים כאשר צר להם, ובשועה הם מקריבים קרבנות רבים, בכך עבודת ה' שלהם היא אישית יותר. החלק השני של המזמור, מזמין את הגויים גם כן לברך ולהודות לה', ולהפוך את היראה הכללית למשהו אישי יותר. ונראה, שזה גם המכוון באמירת המשורר באומרו בסוף המזמור: אכן שמע אֱלֹהִים, הקשיב בקול תפילתי. ברוך אֱלֹהִים, אשר לא הסיר תפילתי וחסדו מאתי.

האם ניתן לדעת מהי הצרה עליה מדובר? ומתי באו לשלם את הנדרים?

בסוף המזמור, המשורר מספר לכל יראי אֱלֹהִים, שה' שמע את תפילתו: לכו שמעו ואספרה כל יראי אֱלֹהִים, אשר עשה לנפשי. אליו פי קראתי, ורומם תחת לשוני. און אם ראיתי בלבי, לא ישמע אֲדֹנִי. אכן שמע אֱלֹהִים, הקשיב בקול תפילתי. ברוך אֱלֹהִים אשר לא הסיר תפילתי וחסדו מאתי. וגם כאן נשאל, האם יודעים אנו על איזו תפילה מדובר? האם ניתן להצביע על תפילה בה המשורר רומם את ה' במיוחד? או על תפילה בה המשורר חשש משקר שיגרום לתפילה לא להתקבל?

מילים) פונה המשורר לכל הארץ בקריאה הריעו לאֱלֹהִים, זמרו כבוד שמו, שימו כבוד (=כבודו ב)תהלתו. אמרו לאֱלֹהִים: "מה נורא מעשיך", ברב עזך יכחשו לך איביך. ואכן, כל הארץ ישתחו לך ויזמרו לך, ויזמרו שמך. כוונת הביטוי: ברב עזך (=כחך) יכחשו (=ישקרו) לך איביך, נראית כחלק ממעשי ה', שברוב עוזו האויבים שלו משקרים לומר שאינם אויבים שלו, או שהם נהיים כחוששים ברוב עוזו.

לאחר מכן (הז. 28 מילים), ישנה קריאה להתבוננות במעשי ה' וממשלתו: לכו וראו מפעלות (=מעשי) אֱלֹהִים, נורא עלילה (=מעשיו הנוראים) על בני אדם. הפך ים ליבשה, בנהר יעברו ברגל, שם נשמחה בו. משל בגבורתו עולם (=תמיד), עיניו בגוים תצפינה. גם כאן, סיום החלק באמירה על כך שהגויים שאינם מאמינים בה' אינם מצליחים: הסוררים (=הרשעים) אל ירומו למו.

על אף שהדוגמאות ההיסטוריות הן של קריעת ים סוף (הפך ים ליבשה) ומעבר הירדן (בנהר יעברו ברגל), נראה כי ההתבוננות בזה לא קשורה דווקא להצלה של העם, אלא ליראה של כולם. בקריעת ים סוף (שמות טו, יד-טז): שמעו עמים ירגזון, חיל אחז ישיבי פלשת. אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד, נמגו כל ישיבי כנען. תפל עליהם אימתה ופחד, בגדל ורועה ידמו כאבן, עד יעבר עמה ה' עד יעבר עם זו קניית. ובמעבר הירדן (יהושע ד, כב-כד): והודעתם את בניכם לאמר: ביבשה עבר ישראל את הירדן הזה. אשר הוביש ה' אֱלֹהֵיכם את מי הירדן מפניכם עד עברכם, כאשר עשה ה' אֱלֹהֵיכם לים סוף אשר הוביש מפנינו עד עברנו. למען דעת כל עמי הארץ את יד ה' פי חזקה היא, למען יראתם את ה' אֱלֹהֵיכם כל הימים.

החלק השני של המזמור (ח-טו. 56 מילים) מסתיים גם הוא עם המילה: סלה. כאן הפניה לעמים איננה רק לזמר לה' ולהשתחוות לו, אלא: ברכו עמים אֱלֹהֵינו, והשמיעו קול

*

במצודה], מלחמה בורח הפושי המכונה אנוש (אף אחד אחר איננו מכונה בכינוי זה, ונראה שמתקיים בורח הכושי הכינוי אנוש, מפני שהוא איננו מלך) ובשלש מאות המרכבות שלו [הרפכת אנוש לראשנו], תפילה מיוחדת של אסא [אליו פי קראתי, ורומם תחת לשוני], ובה הדגשה כי המלחמה בורח הכושי היא בשם ה' [און אם ראיתי בלבי, לא ישמע אֲדֹנִי], נצחון

בספר "דברי הימים" ישנם כמה סיפורים, שכמעט ואינם נזכרים בספר מלכים, על אסא מלך יהודה (ובסוף הפירוש אביא את לשון ספר דברי הימים). נראה, כי עיון בסיפורים הללו מוביל להבנה מחודשת במזמור שלנו (בסוגריים מרובעות הבאנו את לשון המזמור שלנו).

בקצרה, הסיפור על אסא כולל בניית ערי מצודה [הבאתנו

פָּצוּ שִׁפְתֵי, וְדַבֵּר פִּי בְצַר לִי, וּבְכָל רְצוֹנִם בִּקְשֵׁהוּ, וַיִּמָּצָא
לָהֶם, וַיִּנָּח ה' לָהֶם מִסְכֵּיב. בְּנוֹסָף, כֹּאשֶׁר נִיצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵאֵשׁ וּמִיָּם הֵם הֵבִיאוּ בָּאֵשׁ וּבַמִּיָּם אֶת הָעֲבוּדָה זֹרָה, וְכִךְ
נֹאמַר: וְגַם מַעֲכָה אִם אֶסָּא הַמֶּלֶךְ הַסִּירָה מִגְּבִירָה, אֲשֶׁר
עָשְׂתָה לְאַשְׁרָה מִפְּלָצָת, וַיִּכְרַת אֶסָּא אֶת מִפְּלָצָתָהּ וַיִּדְק
וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קֶדְרוֹן. נִיתֵן גַּם לְהַבִּין מִדּוּעַ הַדִּמּוּי שֶׁל הַצִּרוֹת
הוּא כְּצִרוּף כֶּסֶף, שֶׁכֵּן עַל אֶסָּא נֹאמַר: וַיָּבֵא אֶת קֶדְשִׁי אֲבִיו
וַקְדָּשִׁיו בֵּית הָאֱלֹהִים, כֶּסֶף וְזָהָב וְכָלִים.

לאור השוואת הסיפורים על אסא מלך יהודה והלשונות
במזמור שלנו נראה, כי היראה של העמים נובעת מההצלה
המופלאה של עם ישראל מידי זרח הכושי, וכמו שראינו
בקריעת ים סוף ובמעבר הירדן. הצלה זו מובילה את כל
העמים לברך את ה', ואת המשורר לספר לכל יראי אלהים
את נס הצלתו.

*

במלחמה ואֵכֶן שָׁמַע אֱלֹהִים, הִקְשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלִיתוֹ, פָּחַד
ה' עַל כָּל הָעַמִּים וְלָכֹן שָׁמְעוּ וְאַסְפָּרָה כָּל יִרְאֵי אֱלֹהִים,
אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי, נִבּוּאָה בָּהּ אוֹמֵר עֲזָרְיָהוּ בֶן עֹודֵד הֵנִיבָא
עַל עַם יִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב בְּצַר לוֹ עַל ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲשֶׁר
פָּצוּ שִׁפְתֵי, וְדַבֵּר פִּי בְצַר לִי, וַיִּבְקְשֵׁהוּ וַיִּמָּצָא לָהֶם, וְעַל
הַגּוֹיִם: כִּי מְהוּמַת רַבּוֹת עַל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרְצוֹת. וְכַתְּתוּ גּוֹי
בְּגוֹי וְעִיר בְּעִיר, כִּי אֱלֹהִים הִמָּמָם בְּכָל צָרָה.

כאשר שמע אסא את הנבואה נאמר: וַיַּחְדֵּשׁ אֶת מִזְבַּח ה'
אֲשֶׁר לִפְנֵי אוֹלָם ה' וגו' וְאֲבֹא בֵּיתְךָ בְּעוֹלוֹת. וַיִּזְבְּחוּ לַה'
בַּיּוֹם הַהוּא, מִן הַשָּׁלָל הֵבִיאוּ בְּקָר שִׁבְעָה מֵאוֹת וּצְאֵן שִׁבְעַת
אַלְפִים וְעוֹלוֹת מַחִים אַעֲלֶה לָךְ, עִם קִטְרֵת אֵילִים, אַעֲשֶׂה
בְּקָר עִם עֲתוּדִים. וַיָּבֵאוּ בְּבִרִית לְדָרוֹשׁ אֶת ה' אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל לִבָּם וּבְכָל נַפְשָׁם וגו'. וַיִּשְׁבְּעוּ לַה' בְּקוֹל
גָּדוֹל, וּבִתְרוּעָה וּבְחִצְצוֹת וּבְשׁוֹפְרוֹת. וַיִּשְׁמְחוּ כָּל יְהוּדָה
עַל הַשְּׁבוּעָה, כִּי בְּכָל לִבָּם נִשְׁבְּעוּ וְאַשְׁלֵם לָךְ נְדָרִי. אֲשֶׁר

על מנת להשלים את התמונה על אסא מלך יהודה, אביא
כאן את לשון ספר "דברי הימים" על אסא מלך יהודה.

(דבה"ב יד, א"ר): וַיַּעַשׂ אֶסָּא הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֵיו
וְגו'. וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה בִּיהוּדָה, כִּי שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאִין עֲמֹ
מִלְחָמָה בְּשָׁנִים הָאֵלֶּה, כִּי הִנִּיחַ ה' לוֹ. וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה: נִבְנֶה
אֶת הָעָרִים הָאֵלֶּה, וְנִסָּב חוֹמָה וּמִגְדָּלִים דְּלָתִים וּבְרִיחִים,
עוֹדְנֵנו הָאָרֶץ לִפְנֵינוּ, כִּי דָרְשָׁנוּ אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ, דָּרְשָׁנוּ וַיִּנָּח
לָנוּ מִסְכֵּיב, וַיִּבְנוּ וַיִּצְלִיחוּ. [פ] וַיְהִי לְאֶסָּא חֵיל נֶשֶׂא צָנָה
וְרֹמַח מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף [ס], וּמִבְּנִימָן נֶשֶׂאִי מִגֶּן
וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת מֵאֲתִים וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף, כָּל אֵלֶּה גִבּוֹרֵי חֵיל.
וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם זֶרַח הַכּוּשִׁי בַּחֵיל אֶלֶף אַלְפִים, וּמִרְפָּבוֹת שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת, וַיָּבֵא עַד מִרְשָׁה. וַיֵּצֵא אֶסָּא לִפְנֵיו וַיַּעֲרֹכוּ מִלְחָמָה
בְּגִיא צִפְתָּה לְמִרְשָׁה. וַיִּקְרָא אֶסָּא אֶל ה' אֱלֹהֵיו, וַיֹּאמֶר: ה'
אִין עֲמָהּ לַעֲזוֹר בֵּין רֶב לְאִין כַּח, עֲזָרְנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, כִּי עָלֶיךָ
נִשְׁעָנוּ, וּבִשְׁמֶךָ בָּאנוּ עַל הַחֲמוֹן הַזֶּה, ה' אֱלֹהֵינוּ אַתָּה, אֵל
יַעֲצֹר עֲמָהּ אָנוּשׁ. [ס] וַיִּגַּף ה' אֶת הַכּוּשִׁים לִפְנֵי אֶסָּא וּלְפָנֵי
יְהוּדָה, וַיִּנָּסוּ הַכּוּשִׁים. וַיִּרְדָּפֻם אֶסָּא וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ עַד
לַגֶּר, וַיַּפֵּל מִכּוּשִׁים לְאִין לָהֶם מַחֲיָה, כִּי נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי ה'
וּלְפָנֵי מַחֲנֵהוּ, וַיִּשְׁאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה מְאֹד. וַיִּכּוּ אֶת כָּל הָעָרִים
סְבִיבוֹת גֶּר, כִּי הָיָה פָּחַד ה' עֲלֵיהֶם, וַיִּבְּזוּ אֶת כָּל הָעָרִים כִּי
בָּזָה רַבָּה הָיְתָה בָּהֶם. וְגַם אֶחָדִי מִקְּנֵה הַכּוּשִׁים וַיִּשְׁבּוּ צֵאֵן לָרֶב
וּגְמִלִים וַיִּשְׁבּוּ יְרוּשָׁלַם.

(טו, א"י) וַעֲזָרְיָהוּ בֶן עֹודֵד הָיְתָה עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים. וַיֵּצֵא
לִפְנֵי אֶסָּא וַיֹּאמֶר לוֹ: שְׁמַעְנִי אֶסָּא וְכָל יְהוּדָה וּבְנֵימָן, ה'
עִמָּכֶם בְּהִיוֹתְכֶם עִמּוֹ, וְאִם תִּדְרֹשֻׁהוּ יִמָּצָא לָכֶם, וְאִם תַּעֲזֹבְהוּ
יַעֲזֹב אֶתְכֶם. [ס] וַיָּמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֱלֹהֵי אֲמַת
וְלֵאמֹר כִּהֵן מוֹרָה וְלֵאמֹר תוֹרָה. וַיָּשָׁב בְּצַר לוֹ עַל ה' אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל, וַיִּבְקְשֵׁהוּ וַיִּמָּצָא לָהֶם. וּבְעֵתֵים הָהֵם אִין שְׁלוֹם
לְיוֹצֵא וְלָבֵא, כִּי מְהוּמַת רַבּוֹת עַל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרְצוֹת. וְכַתְּתוּ
גּוֹי בְּגוֹי וְעִיר בְּעִיר, כִּי אֱלֹהִים הִמָּמָם בְּכָל צָרָה. וְאַתָּם
חֲזָקוּ וְאַל יִרְפוּ יָדֵיכֶם, כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלָּתְכֶם. [ס] וְכִשְׁמַע
אֶסָּא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְהַנְּבֹאָה עֹדֵד הַנְּבִיא, הִתְחַזַּק וַיַּעֲבֵר
הַשְּׁקוּצִים מִכָּל אֶרֶץ יְהוּדָה וּבְנִימָן וּמִן הָעָרִים אֲשֶׁר לְכַד
מִהָר אֶפְרַיִם, וַיַּחְדֵּשׁ אֶת מִזְבַּח ה' אֲשֶׁר לִפְנֵי אוֹלָם ה' וגו'.
וַיִּזְבְּחוּ לַה' בַּיּוֹם הַהוּא, מִן הַשָּׁלָל הֵבִיאוּ בְּקָר שִׁבְעָה מֵאוֹת
וּצְאֵן שִׁבְעַת אַלְפִים. וַיָּבֵאוּ בְּבִרִית לְדָרוֹשׁ אֶת ה' אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל לִבָּם וּבְכָל נַפְשָׁם וגו'. וַיִּשְׁבְּעוּ לַה' בְּקוֹל
גָּדוֹל, וּבִתְרוּעָה וּבְחִצְצוֹת וּבְשׁוֹפְרוֹת. וַיִּשְׁמְחוּ כָּל יְהוּדָה
עַל הַשְּׁבוּעָה, כִּי בְּכָל לִבָּם נִשְׁבְּעוּ, וּבְכָל רְצוֹנִם בִּקְשֵׁהוּ,
וַיִּמָּצָא לָהֶם, וַיִּנָּח ה' לָהֶם מִסְכֵּיב. וְגַם מַעֲכָה אִם אֶסָּא הַמֶּלֶךְ
הַסִּירָה מִגְּבִירָה, אֲשֶׁר עָשְׂתָה לְאַשְׁרָה מִפְּלָצָת, וַיִּכְרַת אֶסָּא
אֶת מִפְּלָצָתָהּ וַיִּדְק וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קֶדְרוֹן. וְהַבְּמוֹת לֹא סָרוּ
מִיִּשְׂרָאֵל, רַק לִבָּב אֶסָּא הָיָה שְׁלֵם כָּל יְמָיו. וַיָּבֵא אֶת קֶדְשִׁי
אֲבִיו וַקְדָּשִׁיו בֵּית הָאֱלֹהִים, כֶּסֶף וְזָהָב וְכָלִים. וּמִלְחָמָה לֹא
הָיְתָה עַד שְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ לְמַלְכוּת אֶסָּא.

עציה, אשר בנה בעשא ויבן בהם את גבע ואת המצפה.
 [ס] ובעת ההיא בא חנני הראה אל אסא מלך יהודה, ויאמר
 אליו: בהשענה על מלך ארם ולא נשענת על ה' אלהיה,
 על כן נמלט חיל מלך ארם מידך. הלא הכושים והלובים
 היו לחיל לרב, לרכב ולפרשים להרבה מאד, ובהשענה על
 ה' נתנם בידך. כי ה' עיניו משוטות בכל הארץ, להתחזק
 עם לבבם שלם אליו, נסבלת על זאת, כי מעתה יש עמך
 מלחמות. ויכעס אסא אל הראה, ויתנהו בית המהפכת כי
 בוצף עמו על זאת, וירצץ אסא מן העם בעת ההיא. והנה
 דברי אסא הראשונים והאחרונים הנם כתובים על ספר
 המלכים ליהודה וישראל.

(טז, א-יא) בשנת שלשים ושש למלכות אסא, עלה בעשא
 מלך ישראל על יהודה, ויבן את הרמה לבלתי תת יוצא ובא
 לאסא מלך יהודה. ויצא אסא כסף וזהב מאצרות בית ה'
 ובית המלך, וישלח אל בן הדר מלך ארם היושב בדרמשק
 לאמר. ברית ביני ובינך וביני אבי וביני אביה, הנה שלחתי
 לך כסף וזהב לה הפר בריתך את בעשא מלך ישראל
 ויעלה מעלי. וישמע בן הדר אל המלך אסא, וישלח את
 שרי החילים אשר לו אל ערי ישראל, ויכו את עיון ואת
 דן ואת אבל מים ואת כל מסכנות ערי נפתלי. ויהי כשמע
 בעשא, ויחדל מבנות את הרמה, וישבת את מלאכתו. [ס]
 ואסא המלך לקח את כל יהודה, וישאו את אבני הרמה ואת

להאזנה לשיעור על פרק ס"ו:

peneyhamenora.com/tehilim/66

או חפשו באפליקציות הפודקאסטים

"שיעורים בספר תהילים"

לתגובות ולהצטרפות לרשימת התפוצה:

weingort@gmail.com

